

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Nienke Elzinga
telefoon 038 499 76 62
n.elzinga@overijssel.nl
Zaaknummer 5405725

SWZ Woningcorporatie
De heer J. Niezen
Postbus 40040
8004 DA ZWOLLE

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
10.10.2019	2019/0290218			

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte heer Niezen,

De heer/mevrouw Olthof van het adviesbureau Ecogroen B.V. heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 11 juni 2019² ontvangen. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing. De aanvraag is in verband met groot onderhoud van huurwoningen van complex 104 in Zwolle. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Wij verlenen u een ontheffing⁴ van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten, rustplaatsen en eieren van vogels opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van vogels weg te nemen⁵. Deze ontheffing heeft betrekking op groot onderhoud voor de locatie Molenweg, Papaverstraat, Goudsbloemstraat, Asterstraat, Lijsterbesstraat, Assendorperstraat en Leliestraat in Zwolle.

U krijgt geen ontheffing van het verbod om vogels opzettelijk te storen, waarbij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding⁶. De door u genomen maatregelen voorkomen dat de verstoring een wezenlijke invloed heeft op de staat van instandhouding van de populatie huismussen.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

De volgende stukken van de aanvraag maken onderdeel uit van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften:

- Activiteitenplan groot onderhoud 103 woningen Zwolle, complex 104. Van 20 september 2019 door R. Olthof, Ecogroen B.V.⁷

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid.

² EDO-kenmerk 2019/0181780.

³ EDO-kenmerk 2019/0288931.

⁴ Op basis van art. 3.3, eerste lid.

⁵ Art. 3.1, tweede lid.

⁶ Art. 3.1, vierde lid i.s.m. het vijfde lid.

⁷ EDO-kenmerk 2019/0288931.

Deze ontheffing is geldig vanaf de dag na verzending tot en met 15 september 2021.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Leges

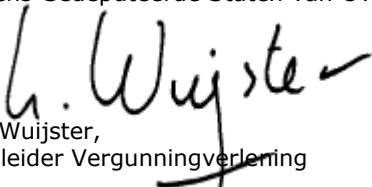
U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁸. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen € 2 948,00.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Nienke Elzinga, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 76 62. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2019-002741 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Locaties permanente voorzieningen huismus

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van Zwolle.
- R. Olthof van Ecogroen B.V. in Zwolle.

⁸ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 – 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 - VOORSCHRIFTEN

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail naar ons of in een telefoongesprek altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit 2019/0290218. Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden dient u de datum van de start te melden met een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief een telefoonnummer;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁹, inclusief een telefoonnummer;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking 2019/0290218.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Voor deze wijzigingen moeten opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld worden. Alleen na toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Huismus

5. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare broedperiodes van de huismus. Deze loopt van april tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode

⁹ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Werkzaamheden aan de flat met de nestplaats van de huismus dienen buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

6. U dient de dakpannen bij de woning met de nestlocatie van huismus overdag handmatig te verwijderen. Eventueel aanwezige huismussen hebben dan voldoende tijd om weg te vliegen.
7. Als permanente mitigerende maatregel dient u vogelschroot opgehoogd op de derde panlat aan te brengen. Hierdoor is de ruimte tot aan de derde rij dakpannen voor huismus bereikbaar. Het vogelschroot is van duurzaam materiaal. U dient dit voor alle te renoveren woningen te realiseren, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 3.

Overige zaken

8. De adviserend ecooloog moet een ecologisch logboek bijhouden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan bijvoorbeeld om het bijhouden van data van uitvoeren, het toegepaste type mitigatie, afweging voor welke type verblijfplaats en locatie wordt gekozen, oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek dient aanwezig te zijn op de werklocatie.

BIJLAGE 2 - Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	8
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	8
A1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	8
A1.2	Doelstelling van het project	9
A1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	9
A1.4	Periode	9
A1.5	Onderliggende documenten	10
A1.6	Aanvullende gegevens	10
A2	Bevoegdheid	10
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	10
A3	Procedure	10
A3.1	Overeenstemming andere provincie	10
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	10
A4	Toetsingskader soorten	10
A4.1	Wettelijke regels	10
A4.2	Provinciaal beleid	11
A4.2.1	Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	11
A4.2.2	Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	11
A4.2.3	Jaarrond beschermde vogelnesten	11
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	12
B1	Inhoudelijke beoordeling	12
B1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	12
B1.1.1	Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat	12
B1.1.2	Beoordeling uitgevoerd onderzoek	13
B1.2	Invloed van het project op betrokken soorten	13
B1.2.1	Effectbeoordeling in de aanvraag	13
B1.2.2	Toetsing van de effectbeoordeling	14
B1.3	Alternatieven voor realisatie van het project	14
B1.3.1	Alternatievenafweging in de aanvraag	14
B1.3.2	Toetsing van de alternatievenafweging	15
B1.4	Wettelijk belang van het project	15
B1.4.1	Motivatie wettelijk belang in de aanvraag	15
B1.4.2	Toetsing aan wettelijk belang	15
B1.5	Beoordeling staat van instandhouding	15
B1.6	Toetsing aan overige vereisten	16

B1.7	Eindconclusie toetsing	16
B1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden.....	16
C	Slotconclusie	16

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

SWZ heeft het voornemen om bij complex 104 groot onderhoud uit te voeren door energetische maatregelen te treffen. Het betreffen 104 rijtjeswoningen (bouwjaar 1927 en 1933) gelegen aan de Molenweg, Papaverstraat, Goudsbloemstraat, Asterstraat, Lijsterbesstraat, Assendorperstraat en Leliestraat in de wijk 'Assendorp' te Zwolle (zie hieronder). Binnen het plangebied zijn ook woningen opgenomen die in particulier bezit zijn. SWZ geeft de particuliere eigenaren de gelegenheid om aan te sluiten bij het groot onderhoud. Het is nog onbekend (augustus 2019) welke particuliere eigenaren met het project mee willen doen.

Figuur 1 – Projectgebied (rood omcirkelt).

Werkzaamheden

Voor de woningen aan de Assendorperstraat, Lijsterbesstraat 3 t/m 17 en Goudsbloemstraat 6, 10 en 12 worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- dakisolatie aanbrengen vanaf de binnenzijde (minerale wol of harde PIR-platen);
- dakpannen vervangen (keramische OVH pan);
- vervangen schoorstenen door prefab schoorsteen of enkel verwijderen;
- vervangen platte dak aanbouw met PIR-platen;
- vervangen enkelglas door HR++ glas;
- schilderen en houtrotherstel;
- controleren spouwmuurisolatie en indien nodig aanvullen;
- vervangen voordeuren.

Voor de woningen aan de Lijsterbesstraat 19 t/m 25, Asterstraat, Papaverstraat, Goudsbloemstraat 1 t/m 35, 16 t/m 34, Leliestraat 59, 65 t/m 77 en Molenweg worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- dakisolatie aanbrengen vanaf de binnenzijde (minerale wol of harde PIR-platen);
- dakpannen vervangen (keramische OVH pan);
- vervangen schoorstenen door prefab schoorsteen of enkel verwijderen;
- vervangen platte dak aanbouw met PIR-platen;
- vervangen enkelglas door HR++ glas;

- keukenrenovatie;
- schilderen en houtrotherstel;
- controleren spouwmuurisolatie en indien nodig aanvullen;
- vervangen voordeuren.

Voor de woningen aan de Goudsbloemstraat 37 t/m 47 en Leliestraat 61 en 63, Lijsterbesstraat 3 t/m 17 en Goudsbloemstraat 6, 10 en 12 worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- dakrand aanpassen;
- vervangen platte dak aanbouw met PIR-platen;
- vervangen enkelglas door HR++ glas;
- keukenrenovatie;
- schilderen en houtrotherstel;
- controleren spouwmuurisolatie en indien nodig aanvullen;
- vervangen voordeuren.

Dak vervanging

Van binnenuit wordt dakisolatie aangebracht. Dit gebeurt door het aanbrengen van minerale wol of harde PIR-platen. Bij de dak vervanging worden de dakpannen en panlatten verwijderd. Vervolgens worden nieuwe dakpannen geplaatst ('keramische OVH pan') en is de dak vervanging gereed. Wanneer nodig worden gelijktijdig ook de dakgoten vervangen.

Na isolatie spouwmuren

Tijdens de werkzaamheden wordt de mate van isolatie in de spouwmuren gecontroleerd. Waar deze onvoldoende blijkt te zijn, wordt de spouwmuurisolatie aangevuld. Hoe exact de spouwmuur na geïsoleerd wordt is nog onbekend, maar hoogstwaarschijnlijk wordt na geïsoleerd door het inblazen van parels.

Planning

SWZ heeft het voornemen om de werkzaamheden op te starten in het najaar 2019 waarbij rekening wordt gehouden met het broedseizoen van huismus en de kwetsbare periodes voor vleermuizen. Het voornemen is om alle woningen in het voorjaar (circa mei) van 2020 op te leveren. De definitieve planning wordt aangepast op aanwezige natuurwaarden. De maatregelen per huizenblok worden in verband met overlastbeperking en gebruik van steigers in één beweging uitgevoerd.

Een ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van 2 jaar (15 september 2019 tot en met 15 september 2021). Hierbij is rekening gehouden met voorbereidende werkzaamheden en een eventuele uitloop van werkzaamheden als gevolg van onvoorziene omstandigheden.

A1.2 Doelstelling van het project

SWZ wil haar woningvoorraad verduurzamen en haar woningaanbod verbeteren. Zij renoveert haar woningen zodat zij kan voldoen aan de vereisten van het Energieakkoord.

A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de huismus van het verbod om nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen¹⁰ en om deze vogels opzettelijk te storen¹¹.

A1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 15 september 2019 tot en met 15 september 2021.

¹⁰ Art. 3.1, tweede lid

¹¹ Art. 3.1, vierde lid

A1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Activiteitenplan groot onderhoud 103 woningen Zwolle, complex 104 door Ecogroen B.V. van 29 juli 2019;
- Machtiging van de woningstichting SWZ aan Ecogroen B.V.;
- Aanvullende informatie over mitigerende maatregelen voor de huismus van 20 september 2019;
- Herzien activiteitenplan door Ecogroen B.V. van 20 september 2019.

A1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 11 juni 2019 ontvangen. Op 19 augustus 2019 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 20 september 2019¹² ontvangen.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden (hoofdzakelijk) plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹³. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁴ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁵ zijn voor de toetsing relevant.

¹² Ons kenmerk 2019/0288931 en 2019/0288936.

¹³ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid.

¹⁴ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

A4.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel¹⁶ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁷ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele

¹⁵ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹⁶ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁷ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁸ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten – en/of – het ecologisch functioneel leefgebied van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument soorten¹⁹ (voorheen de soortenstandaard) van de huismus bij onze toetsing.

B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat

Op 14 november 2018 is een quickscan van het projectgebied en de directe omgeving gedaan. Alle soortgroepen zijn geïnventariseerd met de nadruk heeft gelegen op zoogdieren en broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. Er is aanvullend onderzoek in het projectgebied en de directe omgeving gedaan naar gierzwaluw, huismus en vleermuizen in de periode april tot en met september 2019 (zie tabel met datum en veldgegevens hierna). Uit het aanvullend onderzoek bleek dat gierzwaluw en vleermuizen niet aanwezig zijn in het plangebied. De huismus is wel waargenomen. Het onderzoek naar huismus wordt hieronder beschreven.

Datum	Type onderzoek	Aantal personen	Omstandigheden
14 november 2018	Quickscan natuurtoets	1	Zonnig, droog, 8°C
11 april 2019	1 ^{ste} ronde Huismus (8:30-9:30)	4	Zonnig, droog, 3°C
6 mei 2019	2 ^{de} ronde Huismus (11:30-12:30)	1	Zonnig, droog, 7°C
3 juni 2019	1 ^{ste} ronde vleermuizen en gierzwaluw (20:00-23:30)	3	Half bewolkt, droog, weinig wind, 12°C
17 juni 2019	2 ^{de} bezoek gierzwaluw (20:30-22:45)	1	Helder, droog, weinig wind, 19°C
24 juni 2019	2 ^{de} bezoek vleermuizen (3:15-5:15)	2	Licht bewolkt, droog, weinig wind, 19°C
15 juli 2019	3 ^{de} bezoek vleermuizen en gierzwaluw (20:30-00:00)	2	Bewolkt, droog, weinig wind, 15°C
19 augustus 2019	4 ^{de} bezoek vleermuizen (20:45-23:45)	1	Helder, droog, weinig wind, 13°C
6 september 2019	5 ^{de} bezoek vleermuizen (5:00-7:00)	2	Licht bewolkt, droog, matige wind, 10°C

¹⁸ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

¹⁹ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

Huismus

Het onderzoek heeft zich gericht op nest-, broed- en territorium-indicerend gedrag van huismus om broedgevallen/ territoria van huismus vast te stellen. De veldbezoeken zijn volgens de onderzoeker van Ecogroen conform het kennisdocument van de huismus uitgevoerd. Op 11 april en 6 mei 2019 zijn door respectievelijk vier en één persoon veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken waren onder gunstige weersomstandigheden (droog, zonnig weer en weinig wind).

Er is 1 nest van huismus waargenomen. Deze bevond zich bij woning Goudsbloemstraat 29, onder de 1ste en 2de rij dakpannen gezien vanaf de dakgoot. Het betreft 2 tot hoogstens 7 dieren. De huismus is ook foeragerend waargenomen in de tuinen van de woningen in het projectgebied. De tuinen blijven gehandhaafd waardoor negatief effect op foerageergebied uitgesloten kan worden.

B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek

In april en mei is onderzoek naar de huismussen gedaan. Dit is in de optimale periode om nestindicatieve waarnemingen te doen. Het eerste onderzoek is uitgevoerd door 4 personen onder geschikte omstandigheden. Het tweede onderzoek is door 1 ervaren ecooloog rond het middaguur uitgevoerd. Het tweede onderzoek vond niet onder de ideale omstandigheden (qua tijdstip) plaats. Echter het eerste onderzoek gaf voldoende inzicht in waar de mussen zaten, zodat het tweede onderzoek gericht plaats kon vinden. In de middag zijn de huismussen actief en is goed vast te stellen waar de mussen zitten. De geleverde inspanning is voldoende om de aan-of afwezigheid van nesten of rustplaatsen van de huismus te kunnen bepalen.

B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

Huismus

Als gevolg van de verduurzaming van de woningen gaat 1 nestplaats van huismus verloren. Deze nestplaats bevindt zich onder de eerste twee rijen dakpannen van de woning. Vernietiging en beschadiging vindt plaats door het vervangen van daken en het vervangen van dakgoten. Schade aan foerageergebieden is niet te verwachten, aangezien tuinen en groenvoorzieningen onveranderd blijven.

Tijdelijke voorzieningen

Tijdelijke voorzieningen worden door de aanvrager niet noodzakelijk geacht. Er is 1 nest waargenomen. De werkzaamheden aan de woning met het nest worden buiten het broedseizoen van huismus uitgevoerd. Ook zijn voldoende uitwijkmogelijkheden voor de huismus aanwezig in de vorm van geschikte (niet bezette) woningen in de omgeving van het projectgebied²⁰. Voor aanvang van het broedseizoen van huismus in 2020 is naar verwachting het merendeel van de woningen met verhoogd vogelschroot opgeleverd waardoor ruim voldoende alternatieve rust- en nestplaatsen voor huismus aanwezig zijn.

Ongeschikt maken

De werkzaamheden worden buiten het broedseizoen van huismus uitgevoerd, waardoor verstoring van broedende huismussen kan worden uitgesloten. Het is volgens de aanvrager daarom niet noodzakelijk om de woning ongeschikt te maken voor huismus door bijv. het plaatsen van netten of het dichtzetten van ruimtes. De huismus gebruikt buiten het broedseizoen met name struiken, bomen en gevelbegroeiing om gezamenlijk de nacht door te brengen. Wel is het mogelijk dat de huismus ook gebruik maakt van het nest buiten het broedseizoen. De aanvrager geeft aan dat het verwijderen van de dakpannen bij de woning met de nestlocatie van huismus daarom overdag plaats vindt. De pannen worden handmatig voorzichtig verwijderd, waardoor eventueel aanwezige huismussen voldoende tijd hebben om weg te vliegen. Hierdoor wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood.

²⁰ Bij de Asterstraat 17 t/m 23, Leliestraat 45 t/m 57 en Molenweg 212 t/m 230 zijn tijdens het onderzoek niet bezette geschikte nestplaatsen waargenomen.

Permanente voorzieningen

Gedurende de werkzaamheden worden permanente nestplaatsen voor huismus gerealiseerd. Het vogelschroot wordt opgehoogd en op de derde panlat aangebracht, waardoor de ruimte tot aan de derde rij dakpannen voor huismus bereikbaar is. Om beschadiging van de dakplaten te voorkomen wordt watervast hardboard (Masonite) aangebracht tussen de eerste drie panlatten. De woning met het huismusnest (Goudsbloemstraat 29) wordt buiten het broedseizoen van huismus aangepakt. De werkzaamheden aan het dak van deze woning worden daarom uitgevoerd in de periode 1 september tot 1 maart.

Bij alle te renoveren woningen wordt het vogelschroot over de gehele lengtegevel verhoogd aangebracht. Door het ophogen van vogelschroot wordt plaats gemaakt voor twee broedplaatsen per strekkende meter. Na afronding van de werkzaamheden is circa 900m vogelschroot verhoogd aangebracht, wat overeenkomt met 1800 alternatieve nestplaatsen. Er is 1 nestplaats aangetroffen, dus er wordt ruimschoots gemitigeerd.

B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

Door de renovatie wordt 1 nestplaats van de huismus vernietigd. Voor de start van het broedseizoen worden voldoende permanente, duurzame verblijfplaatsen binnen 200m van de huidige verblijfplaatsen aangeboden. Alle te renoveren woningen krijgen verhoogd vogelschroot tot de derde dakpan. In bijlage 3 is weergegeven welke huizen dit betreft. Door verhoogd vogelschroot te gebruiken bij alle te renoveren woningen worden ruim voldoende alternatieve nestplaatsen aangeboden. De geboden alternatieven voldoen aan de voorwaarden die genoemd worden in het kennisdocument van de huismus. Hierdoor zijn er tijdens en na de werkzaamheden voldoende nestgelegenheid en schuilplaatsen. De functionaliteit van het plangebied voor de huismus komt niet in gevaar.

U biedt geen tijdelijke verblijfplaatsen voor de huismus aan. U heeft aangetoond dat in de directe omgeving voldoende vervangende en niet in gebruik zijnde nestplaatsen aanwezig zijn. Deze zijn geschikt als tijdelijke vervangende verblijfplaats(en) voor de huismus.

De werkzaamheden aan de woning met de nestplaats en de naastgelegen woningen dient u buiten het broedseizoen uit te voeren. Hierdoor voorkomt u negatieve effecten op het broedsucces van de huismus. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet u voorzichtig de dakpannen bij de verblijfplaats van de huismus te verwijderen. Op die wijze kan de huismus de verblijfplaats verlaten. Een ecologisch deskundige ziet toe op de juiste werkwijze.

De voorgestelde maatregelen in planning, tijdelijke en permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. Daarom leggen wij deze maatregelen vast in de voorschriften, onder soortspecifiek, de huismus.

Conclusie toetsing

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van huismus verloren gaan. Hiervoor is ontheffing nodig. Door de genomen maatregelen in planning, en door het aanbieden van tijdelijke en permanente verblijfplaatsen blijft voor de betrokken soort de functionaliteit gewaarborgd.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project

B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

Voor het project is niet gezocht naar een andere locatie, dit past namelijk niet binnen het doel van het project. Het betreft renovatie van de bestaande bebouwing, die vindt plaats op de bestaande locatie. Een alternatieve werkwijze is niet overwogen. Uitgangspunt is het renoveren van de bestaande bebouwing zodanig dat die aansluit op de hedendaagse wensen en eisen. Voorafgaand en tijdens de werkzaamheden wordt volgens de aanvrager zorgvuldig gewerkt om schade aan individuen te voorkomen. De wijze waarop gewerkt gaat worden brengt voor dit project de minste schadelijke effecten met zich mee. Door

het isoleren en renoveren van de bebouwing wordt ook de verblijfplaats duurzaam behouden, voor een periode van tenminste 20 jaar.

Een alternatieve planning voor de werkzaamheden is overwogen. In de planning is rekening gehouden met de aangetroffen ecologische waarden. Het ongeschikt maken van de bebouwing voor huismus gebeurt buiten de kritische periode van de soort. De mitigerende maatregelen zijn aanwezig voor het eerstvolgende broedseizoen.

B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging

Uitgangspunt is het renoveren van de bestaande bebouwing zodanig dat die aansluit op de hedendaagse wensen en eisen. Door de isolatiewerkzaamheden is het niet mogelijk om de verblijfplaatsen van de huismus te behouden. Wel komen na renovatie nest- en voortplantingsplaatsen weer terug. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare perioden) wordt schade aan de huismus zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

B1.4 Wettelijk belang van het project

B1.4.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid. Onderstaande beredenering voor de wettelijke belangen is aangegeven.

Volksgezondheid

Door voorgenomen plannen vindt verbetering van het huidige woon- en leefklimaat plaats. De woningen zijn na werkzaamheden duurzamer, door een lager energieverbruik en dus lagere CO₂-uitstoot. De woningen voldoen ook niet meer aan de huidige eisen voor woningen met betrekking tot cv-installaties. De huidige energie labels van de woningen variëren van label G tot D. In het Energieakkoord is door meer dan 40 organisaties afgesproken om woningen in 2020 te voorzien van een gemiddeld energielabel B. Na de werkzaamheden voldoen de woningen aan de huidige eisen (label B) voor woningen.

Daarnaast is het dak dringend aan vervanging toe. De huidige daken verkeren in zeer slechte staat wat veel problemen oplevert zoals lekkages. Een overzicht van meldingen van huurders over gebreken aan het dak is aan deze aanvraag toegevoegd. Als dergelijke vernieuwingen uitblijven zijn er op wijkniveau negatieve effecten op volksgezondheid (gevaar door betonrot en gezondheidsschade door slechte, ongezonde huizen) en leefbaarheid en sociale veiligheid (vervallen huizen, leegstand en krimp) te verwachten.

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat de wettelijke belangen 'Volksgezondheid en openbare veiligheid', zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende zijn aangetoond. Renovatie en isolatie van woningbouw biedt een belangrijke verbetering van het binnenklimaat waardoor gezondheidsklachten minder kans krijgen. Hiermee wordt voldaan aan het belang van de volksgezondheid.

B1.5 Beoordeling staat van instandhouding

De huismus is een algemene soort in Nederland (BIJ12 2017a) en komt ook in de regio Zwolle veelvuldig voor (NDFF, geraadpleegd op 1 augustus 2019). De landelijke staat van instandhouding voor huismus is 'matig ongunstig' (Sovon.nl; BIJ12 2017a). Door het plaatsen van verhoogd vogelschroot komt op dezelfde locatie weer nestplaatsen beschikbaar en er wordt voldoende vervangende nestgelegenheid aangeboden (zie ook paragraaf B1.2.) Hiermee blijft voldoende nestgelegenheid aanwezig en is er door het project geen invloed op de plaatselijke staat van instandhouding van de huismus.

B1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²¹ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.7 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor de huismus kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de huismus wordt niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soort optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²². De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing in verband met het groot onderhoud van huurwoningen van complex 104 in Zwolle te verlenen. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden.

²¹ Wnb, art. 1.10, derde lid.

²² Art. 1.11, eerste en tweede lid

BIJLAGE 3 – Locaties permanente voorzieningen huismus

Legenda

 Plangebied

 Verhoogd aanbrengen vogelschroot